

Dragutin Vurnek, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska, dvurnek17@gmail.com

Andrea Bengesz, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska, abengez77@gmail.com

Danijela Petković, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska, dpetkovic@fkz.hr

POJEDINE KARAKTERISTIKE KAZNENOG DJELA PROTUZAKONITOG ULAŽENJA, KRETANJA I BORAVKA U REPUBLICI HRVATSKOJ, DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI EUROPSKE UNIJE ILI POTPISNICI SCHENGENSKOG SPORAZUMA S OSVRTOM NA SUDSKU PRAKSU

Sažetak

Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona RH, najčešće je kazneno djelo organiziranog kriminaliteta u Republici Hrvatskoj. Ujedno, ovo kazneno djelo bilježi najveći porast u proteklih deset godina, a posebno u kontekstu velike migracijske krize, otkada taj porast u prosjeku iznosi 111 % godišnje. Manji rizik i veća profitabilnost utjecali su na činjenicu da je krijumčarenje migranata postalo najučestaliji pojavni oblik organiziranog kriminaliteta, i na međunarodnoj, i na nacionalnoj razini. U radu će autori analizom navedenog kaznenog djela koristiti kvantitativnu i kvalitativnu metodologiju. Kvantitativnom metodologijom obradit će se brožčani pokazatelji kaznenog djela iz članka 326. KZ-a RH – o broju prijavljenih, optuženih i osuđenih počinitelja, uz geografski prikaz najčešćih ruta i mjesta evidentiranja. Kvalitativnom metodologijom, odnosno metodom studija slučaja, istražiti će se relevantna sudska praksa vezano uz kažnjavanje počinitelja za navedeno kazneno djelo ovisno o spolu, dobi i državljanstvu počinitelja. Cilj je rada analizirati dostupne statističke podatke i sudske prakse kako bi se ukazalo na važnost problematike i nužnost preventivnog djelovanja, posebice s aspekta Republike Hrvatske kao buduće punopravne članice Schengenskog prostora koja će nadzirati najdužu vanjsku granicu Europske unije. Zaključno se daju prijedlozi i mjere koje je potrebno provesti radi suzbijanja ovog oblika organiziranog kriminala.

Ključne riječi: protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak, sudska praksa, krijumčarenje migranata.

1. UVOD

Migracije su praksa i one čine konstantu svakog društva, te su kao fenomen oduvijek prisutne. U svijetu je svaka 29. osoba migrant. Prema podacima Međunarodne organizacije za migracije (IOM), u svijetu je registrirano 271,6 milijuna migranata. Migracijska su kretanja uvjetovana određenim ekonomskim, političkim, općedruštvenim prilikama, a želja da se napuste siromašna i nesigurna okruženja i pronade bolji život u razvijenijim državama, vjerojatno će rasti i u budućnosti. Razvijene države članice Europske unije posebno su zanimljive migrantima s Bliskog istoka i Afrike zbog svoje blizine i pristupačnosti. Međunarodne migracije u svojem kretanju obuhvaćaju prelazak državne granice, a jačanjem kontrole i zaštite granica prelazak je otežan. Restrikcija i jača kontrola utjecala je na porast nezakonitih prelazaka državnih granica koje postaju sve veća prijetnja sigurnosti svake uključene zemlje. Nekoordinirano rješavanje problema nezakonitih ili neregularnih migracija uključenih država dovelo je do propusnosti i slabe kontrole velikog broja nedeklariranih migranata u odnosu na njihovu državu podrijetla kao i tamne brojke kriminaliteta vezanog uz nezakonite migracije. Krijumčarenje migranata postalo je tako najučestaliji pojavni oblik organiziranog kriminala, kako zbog visoke profitabilnosti, tako i zbog niskog rizika. Prema Izvješću o krijumčarenju migranata kojeg su izradili INTERPOL i EUROPOL, u posljednjoj migracijskoj krizi 90 % migranata pristiglih u Europsku uniju koristilo je kriminalne organizacije za ulazak u Europsku uniju (INTERPOL, EUROPOL, 2016:4).

Futo, Jandl i Karsakova (2005:36) nezakonitu migraciju definiraju kao nezakonit prelazak državne granice. Gregurović (2011:61) navodi kako se pojam nezakonitih migracija ne odnosi samo na nezakonit prelazak državne granice, već i na nezakonit boravak u nekoj zemlji. U Republici Hrvatskoj nezakonit je boravak stranca koji je nezakonito ušao u RH, ne posjeduje valjanu vizu ili odobrenje boravka u RH, koji je ušao u RH nakon što je odbijen ulazak u RH ili otkazan boravak te ako je vraćen u RH na temelju međunarodnog ugovora radi nezakonitog prelaska državne granice. Nezakonitim se smatra i boravak stranca preko 90 dana unutar šest mjeseci, osim ako se radi o strancu na privremenom i stalnom boravku. Zakonski okvir kojim su regulirane migracije u Republici Hrvatskoj jesu Zakon o strancima (NN 130/11., 74/13., 69/17., 46/18.), Zakon o privremenoj i međunarodnoj zaštiti (NN 70/15., 127/17.), Zakon o nadzoru državne granice (NN 83/13., 27/16.) i Kazneni zakon (NN 125/11., 56/15., 61/15., 101/17, 118/18.). Pristupanjem Europskoj uniji Hrvatska je uskladila nacionalno zakonodavstvo s pravnom stečevinom Europske unije. Zakon o strancima propisuje uvjete ulaska, kretanja, boravka i rada državljana trećih zemalja i državljana država članica Europskog gospodarskog prostora, članova njihovih obitelji te uvjete rada i prava upućenih radnika u Republici Hrvatskoj. Zakon o nadzoru državne granice određuje nadležna tijela za provedbu pravila o kretanju osoba preko granica te se njime utvrđuju prekršajne odredbe za ona ponašanja kojima se povređuju pripadajuće odredbe. Zakon o privremenoj i međunarodnoj zaštiti propisuje načela, uvjete i postupak odobrenja međunarodne zaštite, status, prava i obveze tražitelja i onih kojima je zaštita već odobrena te postupak poništenja i prestanak međunarodne i privremene zaštite.

U ovome je radu poseban naglasak na sankcioniranju protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma što je definirano člankom 326. Kaznenog zakona RH, kojim se sankcionira i kažnjava svaka osoba koja namjerno pomaže osobi koja nije državljanin države članice da uđe ili prijeđe preko državnog područja države članice te na taj način krši zakon te države o ulasku i tranzitu stranaca kao i dužnost sankcioniranja i kažnjavanja svake osobe koja, zbog financijske koristi, namjerno pomaže osobi koja nije državljanin neke države članice da boravi na državnom području te države članice i time krši zakone te države o boravku stranca. Također, propisuje obvezu sankcioniranja poticatelja, supočinitelja i osobe koja sama pokuša počiniti kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u RH, drugoj državi članici EU-a ili potpisnici Schengenskog sporazuma. Članak 326. KZ-a RH usklađen je s člankom 1. Direktive Europske unije 2002/90/EZ od 28. studenoga 2002. godine kojim se državi članici nalaže dužnost sankcioniranja i kažnjavanja svake osobe koja namjerno pomaže osobi koja nije državljanin države članice da uđe ili prijeđe preko državnog područja države članice i na taj način krši zakone te države o ulasku i tranzitu stranaca kao i dužnost sankcioniranja i kažnjavanja svake osobe koja, zbog financijske koristi, namjerno pomaže osobi koja nije državljanin neke države članice da boravi na državnom području te države članice te time krši zakone te države o boravku stranaca. Prema Direktivi obveza je i svake države članice da donese potrebne mjere kako bi na isti način sankcionirala poticatelja, supočinitelja i osobu koja samo pokuša počiniti navedeno kazneno djelo. Kazneno djelo propisano u stavku 1., kazneno je djelo (*delictum communium*) što znači da ga može počiniti bilo koja osoba u slučaju kad iz koristoljublja jednoj ili više osoba koje nisu državljani RH omogućiti ili pomogne (npr. osiguranje prijevoznog sredstva, utočišta i slično) nedozvoljeno ući, izići, kretati se ili boraviti u RH, ili drugoj članici EU-a odnosno potpisnici Schengenskog sporazuma. Radnja kaznenog djela sastoji se u svim oblicima pomaganja iz koristoljublja određenoj osobi ili osobama da ilegalno uđu, kreću se i borave na području RH, druge države članice EU-a ili potpisnice Schengenskog sporazuma (Božić, 2015:849).

Manji rizik i veća profitabilnost utjecali su na to da je ovo djelo postalo pojavni oblik organiziranog kriminaliteta s najvećim porastom kako na međunarodnoj, tako i na nacionalnoj razini. Kako bi suzbila navedena ponašanja, Republika Hrvatska povećala je zapriječenu kaznu s prvobitnih pet godina zatvora (Kazneni zakon iz 2011. godine) na kaznu zatvora do osam godina (Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona iz 2015. godine), te konačno na kaznu zatvora u trajanju do maksimalno 12 godina posljednjim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona iz 2017. godine. Za stavak 1. članka 326. KZ-a RH propisana je kazna zatvora od jedne do osam godina, a za stavak 2. istoga članka kazna zatvora od tri godine do dvanaest godina. Ako je kazneno djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, za djelo iz stavka 1. članka 326. KZ-a RH, sukladno s člankom 329. istoga zakona, propisana je kazna zatvora od tri godine do dvanaest godina, a za stavak 2. od tri godine do petnaest godina.

Od počinitelja se zahtijeva da je znao i morao znati da se radi o osobama koje nisu hrvatski državljani i da je njegov krajnji cilj usmjeren k ostvarenju koristi, dakle, počinjenje djela

s namjerom (*dolus*). Neće se raditi o kaznenom djelu ako nema treće osobe (počinitelja) koja omogućuje ili pomaže jednoj osobi ili više njih da nezakonito uđu, borave i kreću se na teritoriju RH, države članice EU-a ili potpisnice Schengenskog sporazuma. Dakle, kad sama osoba nezakonito ulazi, kreće se ili boravi na taksativno navedenom području, ona u tom slučaju ne čini ovo kazneno djelo (Božić, 2015:850) nego čini prekršaj nedozvoljenog ulaska u RH i nezakonitog boravka u RH. Ako počinitelj sam ne prijeđe državnu granicu, ali neposredno prije same granične crte izravno uputi osobu koju prevodi gdje će i kako, neposredno nakon toga ili u određeno vrijeme, prijeći ilegalno granicu, neće se raditi o pokušaju, nego o dovršenom kaznenom djelu (Horvatić, 1997:394-396). Dakle, okolnost što počinitelj nije prešao granicu ne utječe na počinjenje kaznenog djela. Pokušaj kaznenog djela postoji onoga trenutka kad prema općem životnom iskustvu i konkretnim okolnostima predstoji neposredan prijelaz državne granice; radnje poduzete prije toga nekažnjive su pripreme radnje (Pavišić i dr., 2007:472-473).

Strategijom nacionalne sigurnosti (NN 73/17.) masovne su migracije prepoznate kao socijalni, razvojni, gospodarski, politički, kulturološki, zdravstveni, integracijski i sigurnosni izazov za europska društva čiji će se priljev prema Europi dugoročno nastaviti. Republika Hrvatska nalazi se na jednoj od ruta kojom se organizirane kriminalne skupine koriste za krijumčarenje oružja, ljudi, droge i ostalih opasnih sredstava. Uz to, područje jugoistočne Europe postalo je jedno od najfrekventnijih migracijskih tranzitnih pravaca. Strategijom se propisuje aktivno sudjelovanje i iniciranje zakonodavnih i operativnih mjera na razini Europske unije radi jačanja ukupnih sposobnosti i spremnosti za odgovor na migracijske izazove i zaštitu vanjske granice. Suzbijat će se nezakonite migracije, osobito nezakoniti prelasci državne granice i prekogranični kriminalitet, provodit će se intenzivne mjere vraćanja državljana trećih država koji nezakonito borave u Republici Hrvatskoj te povećavati ukupna sigurnost Republike Hrvatske i Europske unije.

Prema podacima Državne geodetske uprave Republika Hrvatska ima ukupnu površinu od 88.073 km² od čega 56.594 km² kopna i 31.479 km² teritorijalnog mora i unutarnjih morskih voda. Graniči s Italijom, Bosnom i Hercegovinom, Mađarskom, Slovenijom, Srbijom i Crnom Gorom sa cca 2370,5 km kopnene granice i 948,08 km ili 511,9 nautičkih milja morske granice. Nadzor državne granice obavlja 78 policijskih postaja (15 graničnih postaja) u 18 policijskih uprava (PU bjelovarsko-bilogorska i PU požeško-slavonska nemaju granice) sa 6500 graničnih policijskih službenika (od ukupno 20.577, što čini 31,6 % ili trećinu ukupnog broja policijskih službenika). Policijski službenici nadzor obavljaju na 135 stalnih graničnih prijelaza za kopneni promet, 4 stalna granična prijelaza za riječni promet, 14 stalnih i 11 sezonskih graničnih prijelaza za pomorski promet i 9 stalnih graničnih prijelaza za zračni promet. Pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013. godine, dio državne granice RH postao je vanjska granica Europske unije. Vanjska granica nalazi se između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine (1010,9 km), Republike Hrvatske i Srbije (325,80 km) te Republike Hrvatske i Crne Gore (19,5 km) u ukupnoj dužini od 1.356,2 km. Unutarnja je granica između Republike Hrvatske i drugih članica Europske unije sa Slovenijom (659,1 km) i Mađarskom (355,2 km) ukupne dužine 1014,3 km.

Prema podacima agencije Frontex, u 2015. godini, u Europu je ušlo 1.822.177 nezakonitih migranata, većina njih izbjeglica iz ratom pogođenih Sirije, Afganistana i Iraka (Frontex, 2017:44). Republika Hrvatska susrela se s novonastalom krizom iako samo kao tranzitna država kroz koju je u razdoblju od rujna 2015. godine do ožujka 2016. godine, prošlo oko 700.000 ljudi (Šelo, Šabić i Borić, 2016:1). U srpnju 2015. godine Mađarska je zatvorila svoje granice za prolazak migranata tako što je sagradila zid na granici sa Srbijom i podigla žičanu ogradu na granici s Hrvatskom što je migrante preusmjerilo na prolaz kroz Hrvatsku i Sloveniju prema državama zapadne Europe. Republika Hrvatska dio je zapadno-balkanske rute koja je posljednjih godina promijenila pravce kretanja migranata zbog pojačane kontrole granica, izgradnje zidova i žičanih ograda kao i zbog sekuritizacije migracija susjednih država. Nova balkanska ruta vodi iz Turske do Grčke, preko Albanije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovenije; drugi pravac ide preko Makedonije, Kosova, Crne Gore u Bosnu i Hercegovinu i dalje prema Hrvatskoj te zemljama Europske unije. Treći balkanski pravac otvoren je od Sarajeva prema Donjem Lapcu. Migracijske su rute fluidne pa mijenjaju pravac ovisno o različitim utjecajima (od vremenskih uvjeta do pojačane zaštite i granične kontrole). (Dragović, 2018:195)

2. METODOLOGIJA I CILJ ISTRAŽIVANJA

Glavni su ciljevi istraživanja bili usmjereni, uz razmatranje tko su počinitelji kaznenog djela iz članka 326. KZ-a RH, na spoznaju kakva su obilježja sudske prakse tj. na koji način sudovi donose odluke s obzirom na činjenično stanje, koliko su sudske odluke u podudarnosti sa zakonskim obilježjima pojedinog kaznenog djela, koje se kaznene sankcije izriču počiniteljima tih djela i ima li razlika u kažnjavanju u odnosu na pojedine počinitelje, te postoji li raskorak između sudske i zakonske politike kažnjavanja i ako postoji, u kojoj mjeri. Također, istraživanje je usmjereno i na prikaz porasta kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma kao najzastupljenijeg djela organiziranog kriminaliteta u Republici Hrvatskoj, uz geografski prikaz najčešćih ruta i mjesta evidentiranja.

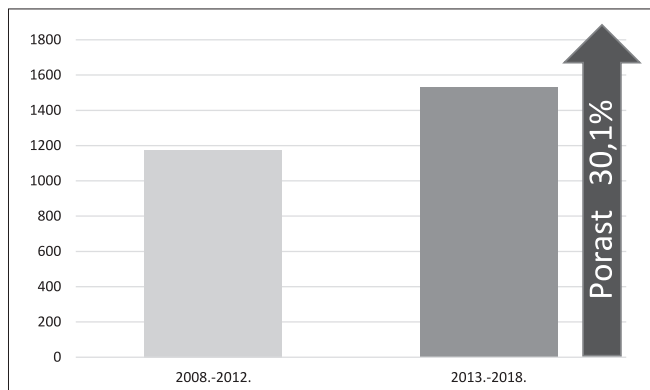
Predmet su ovog istraživanja podaci Ministarstva unutarnjih poslova, vezano za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma, za čije je korištenje i provedbu istraživanja dobivena suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova kao i sudska praksa o broju prijavljenih, optuženih i osuđenih počinitelja navedenog kaznenog djela. Analizirane su sudske odluke Općinskog suda u Slavskom Brodu vezano uz kažnjavanje počinitelja ovisno o spolu, dobi i državljanstvu.

Prikupljeni podaci uneseni su u bazu podataka i obrađeni putem Microsoft Office Excel 2013 i statističkog računalnog programa SPSS (verzija 19.0). Nakon dovršenog unosa podataka obavljena je logička kontrola. Za potrebe definiranih ciljeva istraživanja rabljena je deskriptivna statistika, a za utvrđivanje statistički značajnih razlika u analiziranim obilježjima rabljen je Hi-kvadrat test (razina značajnosti – $p < 0,05$). Rabljene su metode analize i sinteze, statistička metoda, poredbeno-pravna metoda i deskriptivna metoda.

Rezultati ovog istraživanja dat će znanstveni doprinos u teoretskom i aplikativnom smislu stručnjacima koji se bave suzbijanjem, sprječavanjem i prevencijom spomenutog kaznenog djela.

3. REZULTATI PROVEDENOG ISTRAŽIVANJA

Prema statističkim pokazateljima Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske (grafikon 1) kazneno djelo iz čl. 326. u porastu je od vremena pristupanja Hrvatske u Europsku uniju (2013. – 2018.) za 30,1 % u odnosu na šest godina prije pristupanja (2007. – 2012.). Najveći broj evidentiran je u 2018. godini, kada je evidentirano 619 protuzakonitih ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma. Još veći broj evidentiran je u tekućoj 2019. godini kada je evidentirano 866 kaznenih djela iz članka 326. KZ-a RH.

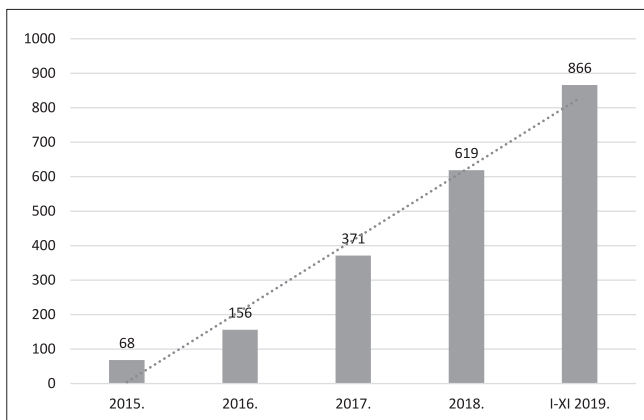

Grafikon 1. Evidentirani broj kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma od pristupanja Republike Hrvatske, s usporedbom istog razdoblja prije pristupanja Europskoj uniji

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, izradili autori

Prema podacima Frontexa, u Europskoj uniji, broj evidentiranih nezakonitih migracija u 2018. godini smanjio se za 91,8 % u odnosu na 2015. godinu (2015./2016. smanjenje 72,0 %, 2016./2017. smanjenje 59,9 %, 2017./2018. smanjenje 26,7 %). Republika Hrvatska ne prati taj trend pa se prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova broj evidentiranih nezakonitih prelazaka državne granice u 2018. godini povećao za 118,3 % u odnosu na 2015. godinu (2015./2016. povećanje 19,6 %, 2016./2017. povećanje 6,9 %, 2017./2018. povećanje 70,7 %). Također se povećao broj evidentiranih kaznenih djela iz čl. 326. Kaznenog zakona (grafikon 2), protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma u 2018.

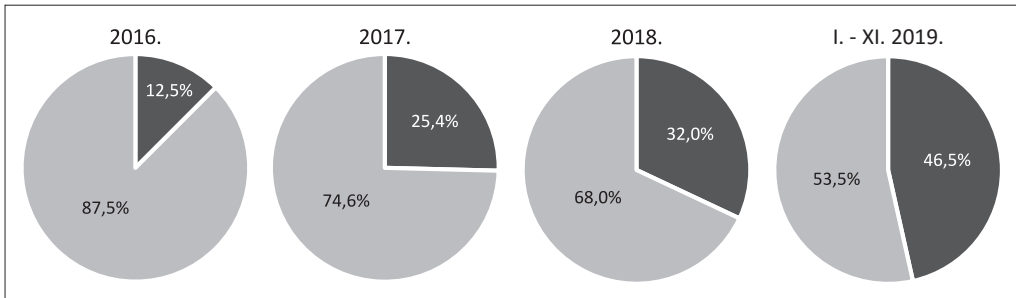
godini za 810,3 % u odnosu na 2015. godinu (2015./2016. povećanje 129,4 %, 2016./2017. povećanje 134,0 %, 2017./2018. povećanje 69,6 %). Prosječni godišnji porast iznosi 111 %, a trend rasta nastavljen je i u tekućoj 2019. godini kada je u prvih jedanaest mjeseci evidentiran porast od 59,2 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Grafikon 2. Evidentirani broj kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma i linearni trend rasta u vremenskom razdoblju 2015. – I-XI. 2019. godine

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, izradili autori

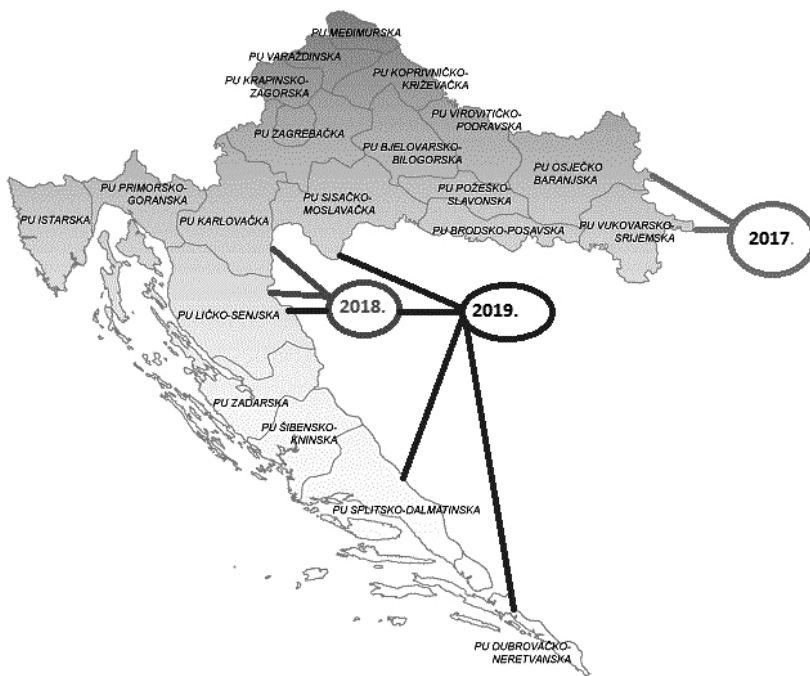
Ukupno kvantitativno kretanje kriminaliteta u konstantnom je padu od 2007. do 2018. godine i to u prosjeku za 3,4 % godišnje. Sve linije kriminaliteta bilježe konstantan pad izuzevši organizirani kriminal (gdje pripada i kazneno djelo iz čl. 326.) koji bilježi porast od 77,1 % u vremenskom razdoblju od 2013. - 2018. godine, u odnosu na vremensko razdoblje od 2007. – 2012. godine. I udio kaznenih djela organiziranog kriminaliteta u ukupnoj brojci kaznenih djela također se povećava, tako se od 1,7 % u 2007. godini povećao na 3,8 % u 2018. godini, a trend rasta se nastavio i u tekućoj 2019. godini (3,7 %). Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravaka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma najzastupljenije je kazneno djelo iz djelokruga organiziranog kriminala, a zastupljenost u broju kaznenih djela organiziranog kriminala permanentno raste (grafikon 3). U 2016. godini navedeno kazneno djelo bilo je zastupljeno sa 12,5 %, u 2017. sa 25,4 %, u 2018. sa 32,0 %, a u tekućoj godini sa 46,5 %. Zastupljenost kaznenog djela iz članka 326. KZ-a RH godišnje prosječno raste za 29,1 %.

Grafikon 3. Zastupljenost kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma u ukupnom broju kaznenih djela iz djelokruga organiziranog kriminaliteta u vremenskom razdoblju 2016. – I. - XI. 2019.

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, izradili autori

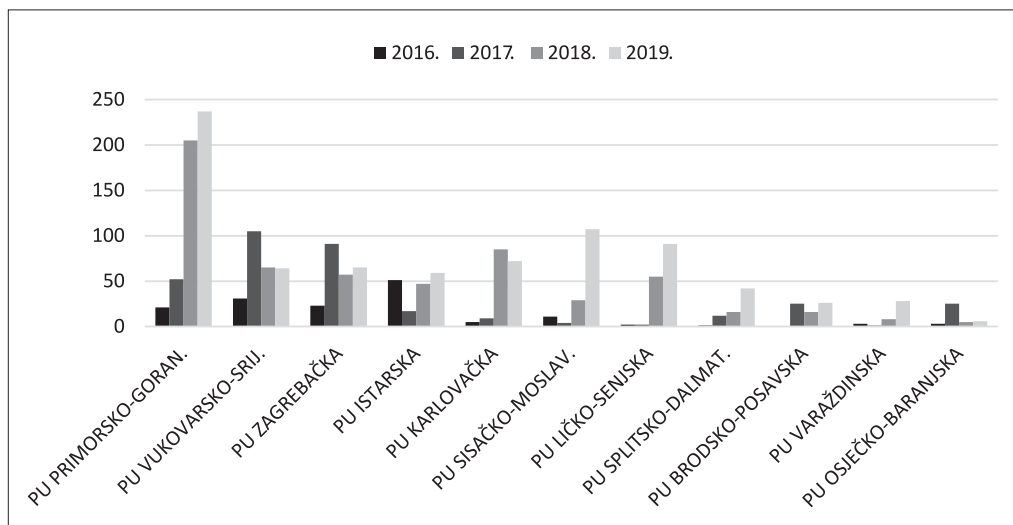
Ako se geografski promatra evidentiranje navedenog kaznenog djela, može se zaključiti da jačanjem zaštite i kontrole granice na pojedinom području dolazi do promjene pravca nezakonitog ulaska, kretanja i boravka (slika 1).

Slika 1. Geografski prikaz uprava s najvećim evidentiranim brojem kaznenih djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma s obzirom na mjesta ulaska i izlaska iz Republike Hrvatske

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, izradili autori

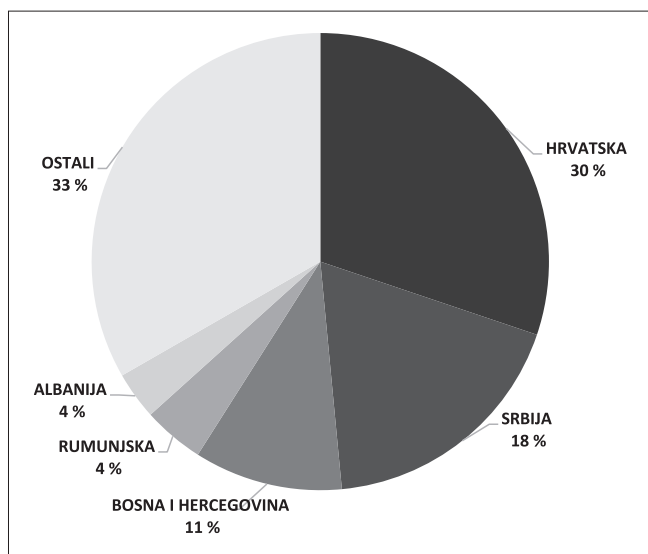
Vidljivo je (grafikon 4) da je u 2016. godini polovica kaznenih djela iz članka 326. KZ-a evidentirana na području PU istarske (32,7 %) i PU vukovarsko-srijemske (19,9 %); u 2017. godini najveći broj je evidentiran u PU vukovarsko-srijemskoj (28,3 %), PU zagrebačkoj (24,5 %), PU primorsko-goranskoj (14,0 %) što odgovara migrantskoj ruti preko Srbije prema Hrvatskoj i dalje prema Sloveniji. U 2018. godini dolazi do promjene pravca u migrantskoj ruti te je najveći broj kaznenih djela iz članka 326. KZ-a evidentiran u PU primorsko-goranskoj (33,1 %), PU karlovačkoj (13,7 %) i PU vukovarsko-srijemskoj (10,5 %). U prilog tome da je došlo do promjene u pravcu kretanja ide i podatak da je PU karlovačka zabilježila porast ovog kaznenog djela za 844,4 % u odnosu na prethodnu godinu, kao i PU ličko-senjska koja je zabilježila porast od 2650 %, dok su s druge pak strane PU vukovarsko-srijemska i PU osječko-baranjska zabilježile pad za 37,1 %, odnosno 80,0 %. U tekućoj 2019. godini uz standardno PU primorsko-goransku (27,4 %) kao području preko kojeg nezakoniti migranti izlaze iz Republike Hrvatske i ulaze u Republiku Sloveniju, najveći broj evidentirala je PU sisačko-moslavačka (12,4 %) i PU ličko-senjska (10,5 %). Uz veliki porast koji bilježi PU sisačko-moslavačka (269 %), značajan porast bilježe PU splitsko-dalmatinska (162,5 %) i PU dubrovačko-neretvanska (200,0 %) što ukazuje na ponovnu promjenu pravca kretanja nezakonitih migranata. Jačanje kontrole pri izlazu iz Republike Hrvatske prema Republici Sloveniji utjecalo je i na porast evidentiranja kaznenog djela iz članka 326. KZ-a i u drugim upravama koje graniče s Republikom Slovenijom, kao što su PU varaždinska i PU krapinsko-zagorska.

Grafikon 4. Policijske uprave s najvećim brojem evidentiranih kaznenih djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma u vremenskom razdoblju 2016. – 2019. godine

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, izradili autori

Prema Izvješću EUROPOL-a i INTERPOL-a u posljednjoj velikoj migracijskoj krizi, 90 % migranata pristiglih u Europsku uniju koristilo je kriminalne organizacije za ulazak u EU. Zarada na ilegalnom prebacivanju osoba preko državne granice u 2015. godini iznosila je oko 3 – 6 milijardi eura, a oko 40.000 osoba osumnjičeno je da je sudjelovalo u krijumčarenju migranata iz više od 100 zemalja svijeta (INTERPOL, EUROPOL, 2016:4). Taj trend prati i Republika Hrvatska pa su kazneno djelo protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma u 2017., 2018. i prvih jedanaest mjeseci 2019. godine, počinili počinitelji iz 60 država svijeta. Najveći broj (grafikon 5) počinitelja hrvatski su državljani (30 %), zatim slijede počinitelji iz susjednih država Srbije i Bosne i Hercegovine.

Grafikon 5. Broj jedinstvenih počinitelja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma s obzirom na državljanstvo

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, izradili autori

U tablici 1 brojčano su prikazani počinitelji kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma u 2017., 2018. i u prvih jedanaest mjeseci 2019. godine. Do izražaja dolazi porast broja jedinstvenih počinitelja i to 2018. u odnosu na 2017. godinu za 95,4 %, a u prvih jedanaest mjeseci 2019. godine. Više od polovice počinitelja starosti je od 21. godine do 40 godina i to 2017. 57,1 %, 2018. 63,8 %, a u prvih jedanaest mjeseci 2019. godine 64,8 %. Iz navedenog može se zaključiti da raste broj počinitelja upravo iz dobne skupine od 21. godine do 40 godina starosti. Najveći broj počinitelja uhvaćen je na djelu i to u 2017. 54,7 %, u 2018. 47,4 %, a u prvih jedanaest mjeseci 53,1 %.

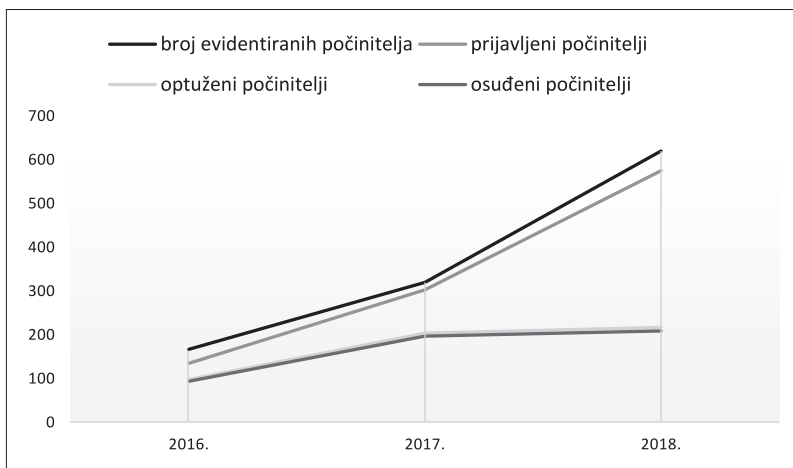
Tablica 1. Broj jedinstvenih počinitelja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma prema spolu, starosti i stranom državljanstvu

		2017.	2018.	I. - XI. 2019.
Broj jedinstvenih počinitelja		329	643	953
Spol	M	314	613	903
	Ž	15	30	50
Starost	16-18	1		
	18-21	11	32	56
	21-30	89	218	310
	30-40	99	192	308
	40-50	66	119	177
	50-60	53	57	78
	60-70	10	23	22
	preko 70		2	2
Stranci		185	457	690

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, izradili autori

3.1. Prijavljene, optužene i osuđene osobe za krijumčarenje ljudi

Promatrajući relevantnu sudsku praksu (grafikon 6) u Republici Hrvatskoj, vidljivo je da broj evidentiranih počinitelja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma raste proporcionalno broju prijavljenih počinitelja za navedeno kazneno djelo, dok broj podignutih optužnica, kao i broj osuđenih počinitelja ne raste proporcionalno broju prijavljenih počinitelja. U 2016. i 2017. godini podignuta je optužnica protiv 70 % prijavljenih počinitelja, a 67 % ih je osuđeno. U 2018. godini optuženo je 38 % prijavljenih počinitelja, a 36 % ih je osuđeno.

Grafikon 6. Broj evidentiranih, prijavljenih, optuženih i osuđenih počinitelja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravaka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma u vremenskom razdoblju 2016. – 2018. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, izradili autori

Ako se analizira sudska praksa broja prijavljenih počinitelja za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma, prema spolu počinitelja, poznatom i nepoznatom počinitelju, kao i tijekom prijave i provedene istrage može se zaključiti da je udio prijavljenih žena za počinjenje kaznenog djela iz članka 326. KZ-a vrlo malen i iznosi 9 % za svaku promatrano godinu, kao i da je za najveći broj prijavljenih počinitelja podnesena optužnica i to u 2016. 90,4 %, u 2017. 92,1 %, i u 2018. 89,7 %.

Tablica 2. Prijavljeni počinitelji kaznenog djela za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma

	2016.	2017.	2018.
Ukupno	135	303	575
Nepoznati počinitelji	2	6	17
Poznati počinitelji	133	297	558
Žene	6	15	25
Odbačene prijave	8	18	28
Prekinuta istraga	1		
Obustavljena istraga	2		14
Podnesena optužnica	122	279	516

Izvor: Državni zavod za statistiku, izradili autori

Promatramo li prijavljene počinitelje za kazneno djelo za članak 326. KZ-a RH prema vrsti odluke (tablica 3), vidljivo je da je većina optužnica podignuta neposredno bez kaznenog naloga, te poslije provedene istrage neovisno o godini podizanja optužnice. Provedenim Hi-kvadrat testom može se zaključiti da postoji značajna statistička razlika između empirijskih i teorijskih vrijednosti kod načina podnošenja optužnica.

Tablica 3. Prijavljeni počinitelji za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma prema vrsti odluke

Podnesene optužnice		Godina			Ukupno	x ²	Značajnost
		2016.	2017.	2018.			
neposredno bez kaznenog naloga	Count	66	172	268	506	85,808	,009
	%	48,9%	56,8%	46,6%	50,0%		
neposredno uz kazneni nalog	Count	24	21	6	51		
	%	17,8%	6,9%	1,0%	5,0%		
poslije provedene istrage	Count	32	86	242	360		
	%	23,7%	28,4%	42,1%	35,5%		
Ostalo	Count	13	24	59	96		
	%	9,6%	7,9%	10,3%	9,5%		

Izvor: izradili autori

Protiv većine prijavljenih počinitelja (tablica 4) za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma donesena je osuđujuća presuda i to protiv 96,3 % prijavljenih počinitelja. U neznatnom broju slučajeva donesena je odbijajuća ili oslobađajuća presuda kao i odluka o obustavi kaznenog postupka. Provedenim Hi-kvadrat testom može se zaključiti da ne postoji značajna statistička razlika između empirijskih i teorijskih vrijednosti kod optuženih počinitelja.

Tablica 4. Optuženi počinitelji za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma prema vrsti odluke

Optuženi počinitelji		Godina			Ukupno	x ²	Značajnost
		2016.	2017.	2018.			
od toga osuđeni	Count	94	197	209	500	,769	,999
	%	95,9%	96,6%	96,3%	96,3%		
obustava kaznenog postupka	Count	1	3	3	7		
	%	1,0%	1,5%	1,4%	1,3%		
oslobađajuća presuda	Count	2	3	2	7		
	%	2,0%	1,5%	0,9%	1,3%		
odbijajuća presuda	Count	1	1	3	5		
	%	1,0%	0,5%	1,4%	1,0%		
Ukupno	Count	98	204	217	519		
	%	100,0%		100,0%	100,0%		

Izvor: izradili autori

Najveći broj počinitelja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma osuđen je na uvjetnu kaznu zatvora – 73,2 % počinitelja (tablica 5). Manje od trećine osuđenih počinitelja osuđeno je na kaznu zatvora. Varijabla koja definira osuđene počinitelje u odnosu na godinu presude pokazuje statističku značajnost.

Tablica 5. Osuđeni počinitelji za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma prema vrsti odluke

Osuđeni počinitelji		Godina			Ukupno	x ²	Značajnost
		2016.	2017.	2018.			
uvjetna kazna zatvora	Count	71	161	134	366	16,353	,005
	%	75,5%	81,7%	64,1%	73,2%		
kazna zatvora	Count	23	36	75	134		
	%	24,5%	18,3%	35,9%	26,8%		
Ukupno	Count	94	197	209	500		
	%	100,0%		100,0%	100,0%		

Izvor: izradili autori

Pri izricanju zatvorske kazne (tablica 6) za navedeno kazneno djelo vidljivo je da se ona kreće u donjoj granici zakonom propisane kazne (pretežito 6 – 12 mjeseci), što pokazuje da je sudska politika kažnjavanja u odnosu na ovo kazneno djelo blaga iako je posljednjim izmjenama Kaznenog zakona iz 2017. godine stvoren zakonski okvir za strože kažnjavanje ovog kaznenog djela.

Tablica 6. Osuđene punoljetne osobe za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma prema prekršaju i izrečenoj sankciji

	2016.	2017.	2018.
Ukupno	94	197	209
žene	4	12	8
pokušaj	3	8	13
Visina zatvorske kazne	94	197	209
ukupno 3 - 5 godina		1	3
uvjetno 3 - 5 godina			
ukupno 2 - 3 godine		3	6
uvjetno 2 - 3 godine		1	3
ukupno 1 - 2 godine	10	23	36
uvjetno 1 - 2 godine	4	13	14
ukupno 6 - 12 mjeseci	73	150	152
uvjetno 6 - 12 mjeseci	60	131	112
ukupno 3 - 6 mjeseci	6	20	12
uvjetno 3 - 6 mjeseci	6	16	5
ukupno 2 - 3 mjeseca	5		
uvjetno 2 - 3 mjeseca	1		

Izvor: Državni zavod za statistiku, izradili autori

3.2. Studija slučaja

Kako bi se bolje shvatio tijek kaznenog postupka u predmetima kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma iz članka 326. stavka 1. i stavka 2., u radu se analiziraju praktični primjeri dvaju slučajeva koji su rezultirali pravomoćnim sudskim presudama.

1. U veljači 2017. godine oko 7,45 sati na autocesti A3 dva hrvatska državljana, po prethodnom dogovoru protuzakonitog prevoženja stranaca kroz Republiku Hrvatsku i ostvarivanja imovinske koristi, zatečeni su od strane djelatnika policije i to prvooptuženi

kao suvozač i drugooptuženi kao vozač u osobnom automobilu. U automobilu su se još nalazile tri osobe, državljani Narodne Republike Kine, koji su protuzakonito ušli, kretali se i boravili u Republici Hrvatskoj, a za koje je prvooptuženi iznajmio osobni automobil u rent-a-caru, dok je drugooptuženog istog dana oko 5,30 sati nazvala nepoznata osoba i dala upute na kojem će mjestu kod Belog Manastira preuzeti kineske državljane. Spomenuti je to i učinio te s kineskim državljanima krenuo na dogovoreni put prema Italiji da bi se prethodno prvooptuženi i drugooptuženi sastali na izlazu na autocestu kojom prilikom je prvooptuženi predao drugooptuženom iznos od 200,00 eura, nakon čega su s dva automobila nastavili putovanje. Prvooptuženi i drugooptuženi iz koristoljublja su omogućili drugim osobama nedozvoljeno ući, kretati se i boraviti u Republici Hrvatskoj čime su počinili kazneno djelo protiv javnog reda – protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici schengenskog sporazuma – opisano i kažnjivo po članku 326. stavku 1. Kaznenog zakona (KZ/11.).

Optuženi su temeljem članka 326. stavka 1. KZ/11. osuđeni na KAZNU ZATVORA U TRAJANJU 7 MJESECI svaki, a na temelju članka 56. KZ/11. izrečena im je UVJETNA OSUDA kojom kazna zatvora na koju su optuženici osuđeni, neće biti izvršena ako svaki od njih u roku 3 /tri/ godine ne počini novo kazneno djelo.

S obzirom na to da su oba optuženika iskazala da se smatraju krivima, a zatim potvrdila točnost navoda iz činjeničnog opisa optužnice, sud je njihove obrane ocijenio podudarnima, a kako nije vjerojatno da bi oba optuženika priznala počinjenje kaznenog djela a da ga doista nisu počinila, sud je obranama obaju optuženika u cijelosti poklonio vjeru. Također, kao olakotne okolnosti sud je prvooptuženom utvrdio činjenicu da je priznao počinjenje kaznenog djela i tako doprinio ekonomičnosti kaznenog postupka, izrazio kajanje i žaljenje zbog počinjenog kaznenog djela. Uz to je otac dvoje punoljetne djece koju uzdržava i financira kao studente. Kao olakotne okolnosti drugooptuženom uzete su činjenice da je priznao počinjenje kaznenog djela i tako doprinio ekonomičnosti kaznenog postupka, izrazio kajanje i žaljenje zbog počinjenog kaznenog djela i uz to je otac troje maloljetne djece u dobi pet, sedam i deset godina koje sam uzdržava jer mu je supruga nezaposlena. S druge pak strane, sud ni za jednog optuženika nije utvrdio otegotnih okolnosti. Imovinska korist ostvarena kaznenim djelom uplaćena je u korist državnog proračuna Republike Hrvatske.

2. Dana 16. ožujka 2017. godine oko 00,55 sati na autocesti A3 državljanin Republike Srbije upravljao je osobnim vozilom u smjeru Zagreba, u cilju da se nepripadno imovinski okoristi ilegalnim prevoženjem preko područja Republike Hrvatske osoba koje su prethodno bez osobnih dokumenata nezakonito iz Republike Srbije ušle u Republiku Hrvatsku. Optuženi je za dogovorenu zaradu u iznosu od 5.000,00 € kontaktirao mobilnim uređajem s nepoznatom osobom koja mu je davala upute o dionici puta na kojoj će preuzeti osobe koje su protuzakonito ušle u Republiku Hrvatsku i nalazile se u Republici Hrvatskoj. Nakon što se dovezao do 279. km autoceste, u tovarni prostor kombiniranog teretnog automobila smjestio je 16 državljana Afganistana te ih prevezio u smjeru Zagreba do državne granice s Republikom Slovenijom, gdje ih je trebao dovesti i iskrcati. Optuženi je na 211. km autoceste A3, zatečen od strane policijskih službenika Postaje granične

policije Slavonski Brod. Optuženi je osobama koje nisu državljani Republike Hrvatske iz koristoljublja omogućio nedozvoljeno kretanje u Republici Hrvatskoj, čime je počinio kazneno djelo protiv javnog reda – protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma - opisano i kažnjivo po članku 326. stavku 1. KZ/11.

Optuženi je na temelju članka 326. stavka 1. KZ/11. osuđen NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU 1 /jedne/ GODINE, a na temelju članka 56. KZ/11. izrečena mu je UVJETNA OSUDA, te kazna zatvora na koju je optuženik osuđen, neće biti izvršena ako u roku 3 (tri) godine ne počini novo kazneno djelo.

Optuženik je naveo da su u cijelosti točni navodi iz činjeničnog opisa optužnice. Objašnjavajući osobne i obiteljske prilike optuženik je naveo da je svjestan da je napravio glupost, ali ga je nužda i neimaština natjerala na to. Naveo je da je otac dviju punoljetnih kćeri od kojih je jedna liječnik i nezaposlena, te je kazneno djelo počinio kako bi novcem kojeg je trebao dobiti prevozeći strane državljane utjecao na zaposlenje kćeri. Naveo je da je neosuđivan. Izrazio je kajanje zbog počinjenja kaznenog djela, a što se tiče dogovorenog iznosa novca 5.000,00 €, spomenuti iznos nije dobio.

Pri izricanju uvjetne osude sud je optuženom kao olakotne okolnosti utvrdio činjenicu da je priznao počinjenje kaznenog djela i tako doprinio ekonomičnosti kaznenog postupka, izrazio je kajanje i žaljenje zbog počinjenog kaznenog djela. U sudskom spisu ne postoji podatak o optuženikovoju eventualnoj osuđivanosti, a optuženik je u obrani naveo da je neosuđivan, pa zauzimajući stav o osuđenikovoju osuđivanosti, a u nedostatku dokaza da je osuđivan, sud je postupio *in favorem* optuženika i zauzeo stav da je optuženik neosuđivan, što mu je također olakotna okolnost.

4. ZAKLJUČANA RAZMATRANJA

Nezakonite migracije jedan su od najvećih aktualnih izazova današnjice. Krijumčarenje migranata, kao najbrži rastući oblik organiziranog kriminala, predstavlja sigurnosni rizik svake uključene zemlje. I Republika Hrvatska zahvaćena je ovim globalnim problemom samom činjenicom da se nalazi na ruti nezakonitih ili neregularnih migracija prema državama zapadne Europe. Od pristupanja Europskoj uniji Republika Hrvatska bilježi porast broja nezakonitih migracija, kao i veliki porast kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma opisanog u članku 326. Kaznenog zakona Republike Hrvatske. Od velike migracijske krize porast navedenog kaznenog djela u prosjeku iznosi 111 % godišnje. I u tekućoj godini taj trend rasta je nastavljen te je u prvih jedanaest mjeseci ove godine zabilježen porast od 59,2 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma najbrže je rastuće kazneno djelo organiziranog kriminaliteta. Osim trenda rasta iz analiziranih podataka može se doći do zaključka o fluidnosti ruta. Tako je najfrekventnija policijska uprava po evidentiranom broju kaznenih djela iz članka 326. KZ-a pri ulasku u Republiku Hrvatsku u 2016. godini

bila PU vukovarsko-srijemska, u 2017. godini PU karlovačka, a u 2018. godini PU sisačko-moslavačka. Republika Hrvatska je za migrante tranzitna zemlja prema razvijenijim državama zapadne Europe; tako je policijska uprava s najvećim postotkom otkrivenosti kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma PU primorsko-goranska, gdje je evidentiran daleko veći broj ovog kaznenog djela nego prilikom ulaska u Republiku Hrvatsku. Gotovo trećina počinitelja kaznenog djela iz članka 326. KZ-a RH jesu hrvatski državljani, a zatim slijede državljani susjednih država Srbije i Bosne i Hercegovine. Najveći broj počinitelja uhvaćen je na djelu, a radi se većinom o muškarcima starosti od 21. godine do 40 godina.

Analizom sudske prakse utvrđeno je da je manje od trećine osuđenih počinitelja osuđeno na zatvorsku kaznu. Zatvorska kazna za navedeno kazneno djelo redovito je izricana u donjoj granici zakonom propisane kazne (pretežito 6 – 12 mjeseci), što pokazuje da je sudska politika kažnjavanja u odnosu na ovo kazneno djelo blaga iako je posljednjim izmjenama Kaznenog zakona stvoren zakonski okvir za strože kažnjavanje počinitelja (do maksimalno 12 godina). Nameće se potreba za promjenom takve prakse jer uz nizak rizik (male kazne za počinjenje kaznenog djela iz članka 326. KZ-a RH) i visoku profitabilnost od krijumčarenja, navedeni pojavni oblik organiziranog kriminala djeluje ohrabrujuće na počinitelje tog kaznenog djela.

Provedeno istraživanje ukazuje na to da će broj počinitelja kaznenog djela iz članka 326. KZ-a RH nezakonitih migracija kao i protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma – i dalje bilježiti progresivan rast. Kako bi se utjecalo na suzbijanje kaznenog djela iz članka 326. KZ-a RH potrebno je poduzeti niz mjera kako na graničnoj crti tako i u dubini teritorija, koje osim jačanje kontrole i zaštite državne granice uz korištenje napredne tehnologije, uključuju i koordinirane međuinstitucionalne aktivnosti na nacionalnoj, regionalnoj, međunarodnoj i globalnoj razini.

LITERATURA

1. Božić, V. (2015). Krijumčarenje ljudi i trgovanje ljudima u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu i sudskoj praksi. *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 36(2).
2. Dragović, F. (2018). *Sigurnost europskih granica i migracije*. Zagreb: Jesenski i Turk.
3. Državni zavod za statistiku. (2018). Statistički ljetopis Republike Hrvatske. Zagreb. Preuzeto sa https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf, 28. 12. 2019.
4. EUROPOL, INTERPOL (2016). Migrant smuggling in the EU. Preuzeto sa <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/migrant-smuggling-in-eu>, 12. 12. 2019.
5. FRONTEX, Risk Analysis for 2017. Preuzeto sa https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2017.pdf, 15. 12. 2019.
6. Futo, P., Jandl, M., Karsakova, L. (2005). Illegal Migration and Human Smuggling in Central and Eastern Europe. *Migracijske i etničke teme* 21 (2005), 1-2: 35-54.

7. Gregurović, S. (2011). Obilježja migracijskih tokova i integracija novih imigrantskih grupa na tržištu rada u južnoeuropskim zemljama članicama Europske unije. *Migracijske i etničke teme/Migration and Ethnic Themes*, 27(1), 57-75.
8. Horvatić, Ž. (1997). *Novo hrvatsko kazneno pravo*. Zagreb: Organizator.
9. Kazneni zakon. Narodne novine 125/11., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. Zagreb: Narodne novine.
10. Međunarodne organizacije za migracije (IOM), Preuzeto s https://migrationdata.portal.org/?i=stock_abs_&t=2019., 25. 12. 2019
11. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada za 2007. – 2018. godinu. Preuzeto sa <https://www.mup.hr/ministarstvo/dokumenti/statistika>, 11. 11. 2019.
12. Ministarstvo unutarnjih poslova (2017). *Policija: hrvatska sigurnost i sigurna budućnost*. Zagreb: TISAK.
13. Pavišić, B., Grozdanić, V., Veić, P. (2007). *Komentar Kaznenog zakona*, III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Narodne novine.
14. Šabić, S. Š., i Borić, S. (2016). At the Gate of Europe: A Report on Refugees on the Western Balkan Route, preuzeto sa <https://www.irmo.hr/hr/publikacije/studija-at-the-gate-of-europe-a-report-on-refugees-on-the-western-balkan-route/>, 26. 12. 2019.
15. Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske. NN 73/17. Zagreb: Narodne novine.
16. Zakon o nadzoru državne granice. NN 83/13., 27/16. Zagreb: Narodne novine.
17. Zakon o privremenoj i međunarodnoj zaštiti. NN 70/15., 127/17. Zagreb: Narodne novine.
18. Zakon o strancima. NN 130/11., 74/13., 69/17., 46/18. Zagreb: Narodne novine.

CERTAIN CHARACTERISTICS OF THE CRIMINAL OFFENCE OF UNLAWFUL ENTRY INTO, MOVEMENT OR RESIDENCE IN THE REPUBLIC OF CROATIA, ANOTHER MEMBER STATE OF THE EUROPEAN UNION OR A SIGNATORY TO THE SCHENGEN AGREEMENT WITH REFERENCE TO JURISPRUDENCE

Abstract

The criminal offence of Unlawful Entry into, Movement or Residence in the Republic of Croatia, Another Member State of the European Union or a Signatory to the Schengen Agreement referred to in Article 326 of the Criminal Code is the most common criminal offence of organized crime in the Republic of Croatia. This criminal offence also records the biggest increase in the past ten years, especially since the Great migrant crisis, resulting in a yearly increase of 111 %. Furthermore, migrant smuggling became the type of organized crime with the biggest increase at both the international and the national level, due to lesser risks and higher profitability. In this study, the authors will analyse the aforementioned criminal offence using the quantitative and qualitative methodology. The quantitative methodology will be used in order to analyse numerical data relating to the number of reported, accused and convicted perpetrators, while also displaying the most common routes and places of smuggling. The case study method, a form of qualitative research, will be used in exploring relevant jurisprudence on punishment of the offenders based on their sex, age and nationality. The goal of this study is to analyse the available statistical data and jurisprudence in order to raise awareness on the issue, with special emphasis on the Republic of Croatia as a future full member of the Schengen area, which will be tasked in supervising the longest outer border of the European Union. In the conclusion, this paper will also provide recommendations and measures which are to be implemented in order to prevent this type of organized crime.

Keywords: unlawful entry, movement or residence, jurisprudence, migrant smuggling.